

ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Χρυσή ήλίου ακτίς, ἐδάινειζε τὰ ρόδα της εἰς τὸν διαχυτὴ ἐκείνον κρουνὸν τοῦ ὕδατος, ὅστις ῥέει ἀπὸ διηθηστικῆς μηχανῆς, διὰ τὴν ταφὴν εἰς τὸ πηλίνον ὑδροδοχεῖον.

Μικρά ὁπὴ αἴφνης ἤνοιζεν ἐπὶ τοῦ σωλήνος καὶ μόνον διὰ τὴν μὴ γυθῆ τὸ ὕδωρ, ἔθικαν ὑπ' αὐτὴν τὸ παραπεταλὸν πολυτίμον κρυστάλλινον κύπελλον.

Ἡ χρυσὴ ακτίς, ἐξηκολούθει ἀμυδρῶς τὴν φωτιζομένην τὸν κρουνόν, ὅστις ἔρρεεν ἡρέμῃ ἐν τῷ πηλίνῳ τάφῳ του, ἐχρωματίσεν ὅμως τῶρα καὶ τὸ κρυστάλλινον κύπελλον· ἀπὸ σπασμῶν αἱ ἐδραὶ του πολλαπλασιαζούσαι τὴν ἐντασιν τοῦ φωτός καὶ μεταμορφούμεναι εἰς ποικιλοχρώμους πολυτίμους λίθους· ἐνὸς τὸ ὕδωρ ἐκείνο, ὅπερ σταγὼν πρὸς σταγὼνα ἔρρεεν ἐκ τῆς ὀπῆς, ἐν τῷ πολιτίμῳ δοχείῳ, ἐδίδοε τὴν ὄψιν ἀδελφάντων, οἵτινες διελύοντο εἰς τὸν πυθμένα, εἰς ρευστὸν μαρμαίρον, ἀπαστρέπτον. Τὸ ὕδωρ τοῦ κυπέλλου ὑπερηφανεύθη. Αἱ πίπτουσαι σταγόνες ἀπετέλουν τῶρα μουσικὴν ἰδιόρρυθμον. Τί θεία μουσική! οὐδ' ἀπ' ἀργυροῦ κώδωνος, οὐδ' ὑπὸ τοῦ λάρυγγος κόρης, ἦτο δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ ἡγρὸς παρόμοιος. Μεγάλη πομπόλις συνοδευομένη ἀπὸ ἄλλας μικροτέρας καὶ ποικιλοχρώμους, ὑπέδρατο τὴν πτώσιν ἐκάστης σταγόνος, τὴν ρευστοποίησιν ἐκάστου ἀδάμαντος, συμπληροῦσα τὴν πολυτελεῖαν εἰκόνα.

Καὶ ὅμως καὶ αὐτὸ μήπως δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ὕδωρ, τὸ ἐκ μιᾶς καὶ μόνης πηγῆς ῥέον; δὲν εἶναι ἀδελφαὶ πανόμοιοι, αἱ ὁποῖαι διέτρεξαν ὅλον τὸν σωλήνα τῆς μηχανῆς; καὶ τέλος ἐκεῖνο μὲν ἐρρίφθη ἵνα ταφῇ εἰς τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο σκεῦος. Τίποτε, καμμία διαφορὰ ἢ εὐνοια ἢ ἡ ἰδιοτροπία τῆς Μοίρας, ἤνοιζαν τὴν ὀπὴν, ἀπ' ἧς τόσον πολυτελῶς ῥέουσιν αἱ σταγόνες, αἱ ἀδελφαὶ τῶν ριπτομένων εἰς τὴν πηλίνην στάμναν. Τί ὠραία εἰκὼν! τί θεία εἰκὼν, τί τύχη ζηλευτή! δυναμένη νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ζηλοτυπίαν καὶ τοῦ ἀπαθεστέρου. Ἀλλὰ πλησιάζουν, παρκατηρῶν ὅτι τὸ κύπελλον ἐπληρώθη ἤδη καὶ τὸ ἐκκενώνουν, πού; εἰς τὴν πηλίνην στάμναν, εἰς τὸν κοινὸν σκοτεινὸν καὶ ζοφερόν τάφον.

ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Εἰς τὸ 16ον φυλλ. σελ. 124 στήλ. Β' στίχ. 23 μετὰ τὸ «ἐκάτσε στὸ παρὰθύρον» παρελείφθη ἐξ ἀβελειᾶς τὸ ἐξῆς τεμάχιον:

Ἀκούμπησε ὕστερα τὸ κεφάλι της στὴ σιδερίαν καὶ ἀνστέναξε τόσο βαρὺ, πὺ θάλεγες πῶς εἶχαν ξεριζωθῇ τὰ σκότια της.

— «Θεέ μου, εἶπε, γιὰ τ' ἐμένα ἔκαμες αὐτὴ τὴν νύχτα» καὶ στήλωσε τὰ βουρκαωμένα της μάτια κατεκεῖ πὺ ἦταν τὸ τρανὸ καὶ μαῦρο σύννεφο.

Ὁ βορᾶς φυσοῦσε σὰν φίδι κατὰ πὺ ἐμπαινε ἀπὸ τὸ παρὰθύρι.

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀγαπητέ μου Γουπάρον.

Αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἔχω τόσῳ πολλὴ δουλειά, ὥστε δὲν προφθάνω νὰ διαβάξω οὔτε τὸ «Ἀστὺ» (καὶ σημείωσε ὅτι ἔχω τὴν ἀρχὴν νὰ διαβάξω μὲ κάθε θυσιᾷ μιὰ καθημερινὴ ἐφημερίδα.) Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ μοῦ τὸ ὑπέδειξες, ἐρρίψα μιὰ ματιά εἰς τὴν *Δυστηρισμένην* τοῦ Ἐξάρχου. Σοῦ ὁμολογῶ ὅτι ὕστερ' ἀπ' τὲς πρώτες γραμμὰς τὸ πῆρα ὅλο μονορούφι. Καὶ σοῦ γράζω ἀμέσως γεμάτος ἀπὸ ἐντυπώσεων.

Εἶμαι κατενθουσιασμένος. Νὰ, ἓνας καινούργιος συγγραφεὺς ἄξιος τοῦ ὀνόματος! Σήμερα λίγοι γράφουν σὰν αὐτόν· ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸν δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τοὺς περνᾷ ὅλους... Ἡ γλώσσα του εἶναι γλυκεῖα καὶ ἀρμονικὴ, πρᾶγμα δύσκολο γιὰ τόσῳ ἀγνὴ ρωμαϊκὴ πεζογραφία· θὰ μοῦ πῆς ὅτι εἶναι ἰδιωματικὴ, ἡπειρώτικη. Τὸ ξεύρω· ἀλλὰ εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ τόσα ὑπὲρ τοῦ συγγραφέως, τὸ ὅτι ἔτυχε νὰ εἶνε ἡπειρώτης. Ἡ ἡπειρώτικη γλώσσα εἶναι σήμερον ἢ περὶ πανελλήνιος καὶ ἐπομένως ἢ περὶ φιλολογικὴ. Ἐνὰ εἶδος τοσκανικῆς. Καθαρὰ καὶ γλυκεῖα φυσικῶς, τὴν ἐκκάθρισαν καὶ τὴν ἐγλύκαναν περισσότερον τὰ φιλολογικὰ ἔργα πὺ ἐγράφθησαν εἰς αὐτὴν, ἐκτὸς τῶν τόσων δημοτικῶν τραγουδιῶν. Ἐπειτα ἔτυχε καὶ ἓνα ἄλλο· (ἔτυχε λέγω συνθηματικῶς, διότι τίποτε τέτοιο δὲν τυχαίνει). Ὁ Σολωμὸς εἰς τὸ μέγα γλωσσοπλαστικόν του ἔργον, ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἐδασίσθη. Ἡ γλώσσά του εἶνε ἓνα σφόν κρᾶμα ζακυνθινῆς καὶ ἡπειρώτικης. Πόσον ἐπέδρασεν εἰς τὴν σημερινὴν φιλολογικὴν γλῶσσαν ὁ Σολωμὸς, ὅλοι τὸ εἴξευρον. Ἐγὼ ὅμως εἰς τὸ βάθος κάθε δημοτικῆς πὺ γράφεται σήμερον, πεζῶς ἢ ἐμμέτρως, διακρίνω ὡς βᾶσιν ἀνאלλοῖτον, ὡς στηρόν, τὴν ἡπειρώτικην, πλεγμένην μὲ τὸ φάδι τοῦ τόπου, ἀπὸ τῶν ὁποίων κατὰγεται ὁ συγγραφεὺς. Τί τὰ θέλεις! Ὁ ἀπόστολος πὺ θὰ μᾶς δώσῃ τέλειον πρότυπον ρωμαϊκῆς πεζογραφίας, θὰ εἶναι ἡπειρώτης. Τώρα, διόλου δύσκολον αὐτὸς νὰ λέγεται Ἀπόστολος Ἐξάρχος. Τὸ δυνατόν του ὕψος μοῦ ὑπόσχεται πολλά.

Μοῦ ἔκαμαν βαθυτάτην ἐντύπωσιν αἱ λεπτομέρειαι τῆς *Δυστηρισμένης*. Τί σπαρκατικὴ καὶ σπαρκαριστὴ ἀλήθειαν ἔχει ἐκεῖνος ὁ διάλογος! καὶ μερικαὶ περιγραφαὶ, μερικαὶ παρατηρήσεις, μοιάζουν μὲ γρήγορες πινελιὰς πολὺ ἐξησχημένου ζωγράφου. Ὅλον τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ διηγήματος, ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ ψωμιοῦ μετὰ τὸ Θύμινας καὶ Θανάσαινας ἕως κάτω, εἶναι θαυμάσιον, θαυμάσιον, θαυμάσιον πρᾶγμα. Καὶ τὸ III μέρος, πὺ εἶδα νὰ ἐκθειάζῃς, καλὸ εἶναι· ἀλλὰ πὺ τὸ II!

Ὅμως δὲν εἶμαι τὸ ἴδιον ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸ σύνολον τοῦ διηγήματος. Ὅταν εἰσέρχεται κανεὶς